

Magyar Gyógyszerésztörténeti Társaság
www.gyogyszeresztortenet.hu
2017 október 08

BUDAPEST, FERENCVÁROS GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETE

IX. KERÜLET

Írta és szerkesztette: Szmodits László

BUDAPEST

2017.

ADATOK A FERENCVÁROS GYÓGYSZERÉSZTÖRTÉNETÉHEZ

A pesti Kecskeméti kaputól délre terült el az ősi Szentersébetfalva település, mely később már Szentfalva néven volt ismert. **IV. Béla**, **V. István** és **Kun László** királyok uralkodása idején már királyi birtok volt. Az Árpád-házi királyok idején vámmmentességi kiváltságban részesültek. A Szentersébetfalva elnevezés onnan eredhetett, hogy jóval a tatárjárás előtt Budán, a mai Gellérthegy aljában létesült egy Szent Erzsébet ispotály.

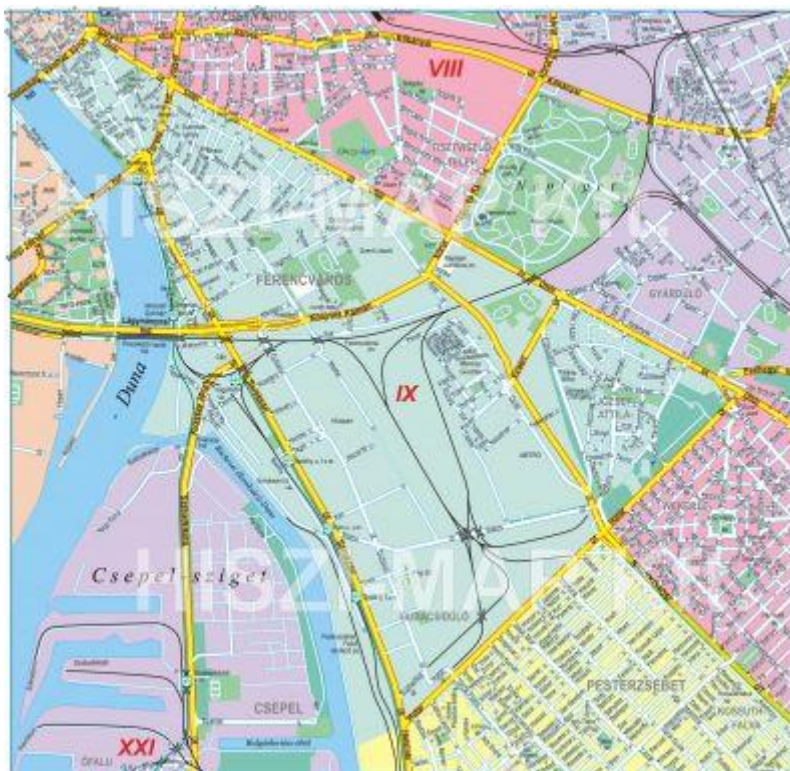
A régi történelmi feljegyzések szerint a régi pesti Szent Antalról nevezett domonkosrendi kolostortól délre helyezkedett el Szentfalva. 1335. után **Ulving** budai polgár birtokolta. Amikor a család férfi ága kihalt, **Róbert Károly** király a birtokjogot a leánya, **Margit** és utódai számára biztosította.

A XV. században már egybeépült a közeli Pesttel. Egy 1403-ból eredő oklevél szerint ez Pest határában lévő település volt. Egy 1515. évi levéltári adat szerint a Pestről Budára hajózókat a víz sodra „Szentfalva felé, a Pestnek felé, a malmokra vitte”. A korabeli malmok lehorgonyzott vízi alkalmatosságok voltak, amelyeknek sekély vizű partra volt szükségük.

Pest város tanácsa 1699-ben átiratot intézett a Kamarai Kormányzósághoz, hogy többen szeretnének a városon kívül gazdálkodás céljából megtelepedni. Az átiratban javasoltakat a Kamara jóváhagyta és így a mai Ferencváros területén majorságok épültek. Ezen a területen 1733-ban már főbíróvá választottak **Pintér Mátyás** téglavető személyében. Az 1780-as évek elején **II. József** magyar király egy tábori kórházat állított fel (Lagerspital) a mai Soroksári úton, a Duna partján. Ennek szükségességét már az a tény is megmagyarázta, hogy a közelben gyakran tartottak hadgyakorlatokat. Az 1848/49. évi szabadságharc idején **Kovács Sebestyén** volt a főorvos. A betegápolók pedig osztrák hadifoglyok voltak. A katonai kórház közel száz évig működött, így 1872-ben Buda és Pest egyesítésekor is meg volt.

Szentfalva létesítésének egy másik bizonyítéka volt: ahol a Rákosárok (Wassergraben) vize a Dunába ömlik, volt egy zsilippel ellátott híd, amelyet 1790-ben **Zitterbarth Mihály** tervei szerint átépítettek és ezt a hidat „pusztatemplomról” (Eöder Kirche) nevezték el. Az itt említett Rákosárok nem volt azonos a Rákos patakkaal.

A XVIII. század végén ennek a lakói **I. Ferenc** magyar király nevét kívánták felvenni. Ez a kérés meghallgatásra talált és 1792-ben ez a terület elnyerte a Ferencváros elnevezést. Abban az időben az egykori kerti és majorsági területekből már számos házhelyet alakítottak ki. Fokozatosan emelkedett a helyi lakosság száma. Egy része kézműves, a többség gazdálkodó foglalkozást űzött.

ÉV	LAKOSSÁG SZÁMA
1792	1800
1806	1864
1814	2800
1824	4166
1838	5654
1848	több mint 9000
1869	21189
1880	32278
1900	69671
1920	91128
1930	99617
1941	110748
1960	94717
1970	109810
1980	90095
1990	76422
2001	63000
2008	61600
2014	61553

Dr. Wágner Dániel gyógyszerész 1834-ben létesítette az első gyógyszervegyészeti üzemét a mai Haller utca és Soroksári út sarkán.

Ezt a városrészt is 1838. március 14-én egy szomorú természeti csapás érte. A Duna kilépett a medréből és a zöldár következtében víz alá került a terület nagyobb része. Egyes utcákon 260 cm magas volt a jeges víz. A pusztítás katasztrofális volt. A lakóházak zöme újjáépítésre szorult, amely több évig eltartott. Az 1848/49. évi szabadságharc idején egy ideiglenes kórház létesült itt. A Pest és Buda egyesülésével (1872) ez a terület lett a főváros IX. kerülete.

ANGYAL GYÓGYSZERTÁR

A korabeli rendeletek alapján már egy ilyen lakosság-számú területen felállítható volt egy patika. A 38 éves **Ivanovits Alajos** 1847 elején nyújtott be pályázatot az első ferencvárosi gyógyszertár létesítésére. A 25 éves **Ivanovits** 1833-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet a Pesti Tudományegyetemen. Az egykori helytartótanácsi rendelet külön kiemelte a gyógyszertár személyre szóló jogosítványát és felkérte a pesti tanácsot a legmegfelelőbb hely kijelölésére. A tanács a mai Üllői út, az egykori Tehén u. (ma Kinizsi u.) és a Malom u. (ma Ferenc körút) közötti területre engedélyezte a patika felállítását. Az Angyal gyógyszertár 1847. május 25-én nyílt meg a mai Üllői út 39. szám alatt. Ez a hely változatlan maradt 1956-ig. A budai helytartóság 11275-1860. számú rendeletével ismerte el a gyógyszertár reáljogúságát. Ez az jelentette, hogy szabadon eladható és átruházható volt, míg a személyjogú gyógyszertárak tulajdonlása mindig a tulajdonos személyéhez volt kötve. A bútortartó biedermeier stílusban cseresznyefából készült az 1840-45 közötti években. Az eredeti bútortartót még topolyagyökér intarziával is díszítették. **Ivanovits** visszavonulása után, 1867-től **Bayer Arnold** (1837-1907) lett az új tulajdonos. A Pesti Tudományegyetemen 1861-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Rokona volt **Bayer Antal** senior (1860-1948) neves magyar gyógyszerésznek. **Arnold** több mint négy évtizedig állt a patika élén. Nemcsak a környék betegeit látta el, hanem a XIX. század végétől több egyetemi klinikát, köztük **dr. Korányi Frigyes** orvosprofesszor I. sz. Belklinikáját is. Itt homeopata részleget is berendezett. **Bayer Arnold** mellett dolgozott a fia, **dr. Bayer Krucsay Dezső** (1874-1944) gyógyszerész, aki 1896-ban gyógyszerészi, 1897-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett a Budapesti Tudományegyetemen. Apja halála után (1907) ő lett a gyógyszertár tulajdonosa. Az apja emlékére díszsírhelyet állíttatott fel a Fiumei úti temető bal oldali árkádsorán. A gyógyszertár fenntartására 1908-ban egy alapítványt hozott létre. „Bayer és Társa” elnevezéssel gyógyszervegyészeti üzemet alapított 1901-ben. Ezt fokozatosan olyan naggyá alakította, hogy a készítményeit, így a fenolftalein tartalmú Purgo tablettáját világszerte ismerték. Külföldön már olyan nagy hírneve volt, hogy a svéd külügyminiszter 1910-ben budapesti svéd konzullá, majd 1922-ben főkonzullá nevezte ki. Tevékenységével nagyban hozzájárult a svéd-magyar kapcsolatok fejlesztéséhez. A budapesti Váci utca 43. számú ház falára egy emléktáblát emelt

II. Károly svéd király emlékére, aki 1714. novemberében Pest városát is érintette, amikor lóháton tizennégy nap alatt lóháton tette meg az utat Törökországból a svédországi Stralsundig.

Közben **dr. Bayer Krucsay Dezső** 1910-ben eladta a gyógyszertárát **Kosch Károly Teofilnek**. Ő a Kolozsvári Egyetemen szerzett gyógyszerészi oklevelet. Jelentős üzleti érzéke volt, mert a Máramaros megyei Szinyérváralján könyve jelent meg 1906-ban „Kereskedők szava a közönséghez” címmel. A gyógyszertár élén őt követte a Sátoraljaújhelyen született **Reichard Jenő**, aki 1900-ban gyógyszerészi oklevelet szerzett a Budapesti Tudományegyetemen. Mellette működött társtulajdonosként **Löcherer Tamás** (1895-1960) gyógyszerész, akinek az apja, **Löcherer Gyula**, a soroksári Segítő Mária gyógyszertár tulajdonosaként a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület Budapest-vidéki kerületének vezetőségi tagja volt. A bártfai születésű **Tamás** előbb az eperjesi jogakadémián tanult. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1921-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A pályáját apja soroksári gyógyszertárában kezdte, majd 1922-ben került az Angyal gyógyszertárba **Reichard Jenő** mellé társtulajdonosként. **Löcherer Tamás** 1928-ban megvásárolta a gyógyszertárát és ő lett így a tulajdonos. **Reichard** pedig a miskolci Magyar Korona gyógyszertár tulajdonosa lett. Később, 1944. X. 16-án Pusztavámon sajnálatos körülmények között a holokauszt áldozata lett. **Löcherer** igazgatótanácsi tagja lett a Certa Laboratórium Rt-nek, mellyel hozzájárult az injekciógyártás fejlesztéséhez. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület alelnöke, később pedig a Budapesti Gyógyszerész Testület társelnöke volt. Részt vett 1932-ben a Nemzetközi Gyógyszerész Szövetség (FIP) stockholmi kongresszusán. Az úti élményeiről és a svédországi tapasztalatairól „Egy utazás emlékei” címmel egy könyvet írt. A „Gyógyszerészi Közlöny” társszerkesztője volt 1938-1944 között. Később ezt a feladatkört az Egyesített Gyógyszerészi Lapoknál is ellátta 1944. december elejéig. A cikkeiben a gyógyszerészet közgazdasági kérdéseiről, az adózási szabályokról, a gyógyszertári alkalmazottak jogviszonyairól és a gyógyszertári könyv-vezetésről írt. Hosszabb tanulmánya jelent meg a gyógyszertárak 1945 utáni gazdasági helyzetéről. **Margittay Sándorral** és **Szederkényi Miklóssal** közösen szerkesztették a Budapesti Gyógyszerész Testület 1945-1948. évi Évkönyvét. Nem volna teljes a megemlékezésünk, ha itt elhallgatnánk a bélyeggyűjtő hobbyját. A széles körű filatéliai ismeretei révén cikkeket és több könyvet írt. A gyógyszertárát 1950. július 28-án államosították. Ezt követően még néhány évig tovább engedték dolgozni az 1950-es évek első felében az egykori gyógyszertárában. 1960. január 10-én halt meg Budapesten.

Az 1956-os forradalom idején az egyik legnagyobb fővárosi tűzfészek a Corvin köz és a Kilián laktanya volt. A vele szemben lévő páros házszámú oldalon, a patikaház közeli épületek közül a Ferenc körút 46. ház teljesen megsemmisült, a külső homlokzat egyes részei maradtak meg. Bombatalálat érte a Högyes Endre u. 17. számú házat is, az Üllői út – Högyes Endre utcai sarok a gyógyszertárral csak kisebb sérüléseket szenvedett. A régi patikai officina restaurálása nem okozott

nehézséget. A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum vezetősége tárgyalásokat folytatott az értékes officina-bútor méltó elhelyezéséről. Jóval később, 1977-ben a Szabolcs-Szatmár megyei nagykállói Korányi Emlékházba helyezték a régi officinát és a megmaradt állványedényeket. A megnyitó ünnepségen **dr. Szállási Árpád** főorvos, neves orvos-történész, Korányi-kutató méltatta a neves professzor életútját és tevékenységét. A jeles egyetemi tanár sokat köszönhetett a klinikáját ellátó Angyal Gyógyszertárnak, melyet Nagykállóban járva bárki megtekintheti a művelődési házban. A IX. kerületi tanács közreműködésével a romos épületeket lebontották és felépítették a helyén a modern, panelelemekből álló lottóházat. Előtte egy szépen kialakított virágos zöldpark is létesült. Az új épületbe már 1962-ben beköltözhetek az új lakók. A ház földszintjén a volt OTP-fiók mellett egy korszerű gyógyszertár létesült. Ennek megnyitásakor a fali vitrinben néhány szakmai eszközzel, patikaedénnyel és fényképpel emlékeztettek az egykori Angyal gyógyszertárra.

Az 1996. évi privatizációig két műszakban 910. számú gyógyszertárként működött. Még az 1990-es évek első felében egy új magángyógyszertár nyílt a Kinizsi utcában, a Ráday utca közelében, amely ismét az Angyal nevet vette fel. Így fennmaradt a Ferencvárosban az 1847-ben alapított első alapítás jogfolytonossága. Az Üllői úti modern gyógyszertár pedig **dr. Hógyes Endre** orvos-professzor nevében működik tovább a gyógyszerellátás szolgálatában.

SZENT FERENC GYÓGYSZERTÁR

Ez volt Ferencváros második közforgalmú gyógyszertára. **Dr. Landau Imre** egy új gyógyszertárat kívánt alapítani a Ferencvárosban. A belügyminiszter a 26073-1872. B. M. számú rendeletével ezt engedélyezte. A gyógyszertár személyes jogát a városhatósági közgyűlés az 1873. évi január 29-én kelt 40781. számú határozatával ezt **dr. Landau Imrének** adományozta. **Dr. Landau** 1846-ban született Pesten. A Pesti Tudományegyetemen 1869-ben gyógyszerészi, 1870-ben gyógyszerész doktori oklevelet szerzett. A gyógyszertár 1873. július 10-én nyílt meg a Ferenc téren. A patikát áthelyezték 1883-ban a Ferenc utca és a Tompa utca sarkáról a Ferenc utca u. 16. sz. alá. Majd innen 1888-ban áthelyezték az Üllői út 65. szám alá. Az újabb áthelyezés 1929. május 7-én történt az Üllői út 59. szám alá. A további tulajdonosok: 1899: **Kriegner Kálmán**, 1905: **Weöres Gyula**, 1913: **Cziner Zoltán**. 1948: **Gombos Zoltán, Cziner Zoltán** üzlettárs. Az art deco galériás bútorok 1920 körül készültek. A patika privatizáció (1996) óta Ferencvárosi Gyógyszertár néven működött, majd a kis forgalom miatt 2011-ben sajnos megszűnt.

JÓ PÁSZTOR GYÓGYSZERTÁR

A XIX. század utolsó két évtizedében erőteljesebb polgárosodás és gazdasági fejlődés indult meg a fővárosban, így a Ferencvárosban. A helyi lakosság száma 1880-ban elérte 32278 főt, de ez a szám egy évtizeddel később már 46142-re emelkedett. A népsűrűség pedig 26,1%-ról 40,8-ra nőtt. Az 1847-ben alapított Angyal és a Szent Ferenc gyógyszertárak (1872) után felvetődött már egy újabb közforgalmú gyógyszertár felállításának a terve. A belügyminiszter 66790-1885. B. M. számú rendeletével egy új gyógyszertár létrehozását engedélyezte **Sényi Ferenc** gyógyszerésznek. A rendelkezés a mai Ráday utcát magába foglaló Soroksári úton a Pipa utca és a Kinizsi utca tájékán jelölte ki a patika létrehozását, mely 1886 júniusában nyílt meg a Soroksári út 13-ban. **Sényi** személyéről csak keveset tudunk. Ő 1893-ban eladta a patikát **Lafleur Lajos**nak, aki 1855 körül a Torontál megyei Bánátkomlóson született. A Budapesti Tudományegyetemen 1879. május 27-én szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb néhány évig a Torontál megyei Perlasz Szentháromság patikájának volt a tulajdonosa. Itt egy hitelintézetet is létesített. A személyi jogos gyógyszertárak ügyében egy indítványt tett közzé 1895-ben a Gyógyszerészi Közlönyben. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület pénztárosa is volt. A betegsége miatt 1897-ben eladta a gyógyszertárát **dr. Deér Endre** gyógyszerésznek. **Lafleur** néhány év múlva, még fiatalon, 46 éves korában halt meg Budapesten, 1901. III. 13-án.

Dr. Deér Endre 1865. április 6-án született Pusztavarsányban. A középiskolai tanulmányait Aszódon, Selmecebányán és Pápán végezte. Itt érettségi vizsgát tett. **Mayer Sándor** esztergomi Fekete Sas gyógyszertárában volt gyakornok 1882 őszétől. A Budapesti Tudományegyetemen 1886. május 20-án szerezte meg a gyógyszerészi oklevelet. **Dr. Than Károly** professzor irányításával dolgozta ki a gyógyszerészdoktori értekezését, melyet 1887-ben megvédett. A disszertációjának címe: Az arzén kimutatási módszereiről. A tudásával még nem volt elégedett, ezért **Poleck Theodor** breslaueri gyógyszerkémiai intézetében főleg analitikai kémiával foglalkozott. Hazatérve, másfél évet töltött el **Bayer Arnold** budapesti Angyal gyógyszer tárában. Majd a nővérének a haszonélvezetében lévő aszódi Magyar Király gyógyszertárának felelős vezetője lett 1890-től. A gyógyszertár forgalma rövid idő alatt jól fellendült. A szabad idejében tudományos munkát végzett, a kertjében mákot is termesztett. Megállapította, hogy a belőle kinyert ópiumnak magasabb a morfin-tartalma, mint a kisázsiai ópiumé. Hamarosan az ambíciója és tette készsége a főváros felé vonzották. 1896 végén bérbe adta az aszódi gyógyszertárát és megvásárolta **Lafleur Lajos** budapesti Jó Pásztor patikáját. A hiányosan felszerelt gyógyszertárát hamarosan rendbe hozta és mintagyógyszertárrá fejlesztette. Budapesten a tehetsége és a tudása révén bekapcsolódott a szakmai közéletbe. Előbb 1900-tól a Magyarországi Gyógyszerész Egyesület igazgatótanácsi tagja, majd 1902-től a tanügyi bizottság elnöke lett. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület elnöke volt 1904-1908 között. Közben a

Gyógyszerészi Folyóiratot is szerkesztette 1906-1914 között. A III. és a IV. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztőbizottsági tagjaként annak galenusi részét is szerkesztette. A kísérletes munkákat **Ströcker Alajos** végezte. Ő pedig a nagyszámú kísérleti adat felhasználásával állította össze a galenikumok gyógyszerkönyvi cikkelyeit. Mintegy 30 közleménye jelent meg a szaklapokban. A galenikumok előállítását ismertető cikkein kívül sokat foglalkoztatta a gyógyszerészképzés, a gyógynövényismeret, de több történeti írása is megjelent.

A Jó Pásztor gyógyszertár 1914-ben új helyre költözött. A régi Ráday utca 11-13. ház helyiségei már szűknek bizonyultak. Ezért a patika a szemben lévő oldalon, a 18-as számú Almássy házban talált tágasabb elhelyezésre. A kor követelményeinek megfelelően korszerűsítette a laboratóriumot. A legújabb típusú eszközökkel, így gázzal fűtött szárítószekrényvel, vegyi fülkével, perkolátorral, szűrőberendezéssel és vizsgáló részleggel látta el ezt. Nevéhez fűződött az ott készült sokféle orvos-laboratóriumi vegyszer-, festék- és reagens-oldat ellenőrzése és nagybani forgalmazása. Hatásos és nagyon keresett készítménye volt a vas-tartalmú pilulája. A közéleti szereplésének újabb állomása: a Budapesti Gyógyszerész Testület elnöke volt 1917-1922 között. 1921-től az Országos Közegészségügyi Tanács tagja is volt. Jelentős szerepe volt a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság létrehozásában. Ezért **dr. Mágócsy Dietz Sándor** elnök mellett társelnökként vezette a Társaságot. Kormány főtanácsossá nevezték ki 1929-ben.

Ízig-vérig gyógyszerész volt. Többször hangoztatta: **én csak egy egyszerű gyakorló gyógyszerész vagyok.** A gyógyszerési hivatást rajta kívül senki méltóbban és tökéletesebben nem fogta fel, mint ő. Amilyen lelkiismeretes és pontos volt, ugyanúgy ezt megkövetelte a munkatársaitól is. A gyógyszertárából minden üzleties szellemet távol tartott. Szigorú, de puritán közegészségügyi intézményként vezette a gyógyszertárat. 1937 ősztől betegeskedni kezdett, ezért ekkor már lemondott a Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság elnöki tisztségéről. Az 1938. évi közgyűlés a Társaság tiszteletbeli elnökévé választották meg. Az egészségi állapota átmenetileg mértékben javult, később pedig tovább gyengült. 1938. október 31-én érte a halál. Síremléke a Fiumei úti temetőben van.

Ebben a gyógyszertárban töltötte a pályáját a fia, **dr. Deér Endre junior.** Aszódon született 1897. május 18-án. Fiatal korában skarlát szövődménye következtében elveszítette a hallása egy részét. A fogyatékosága nem akadályozta sem a tanulásban és később a munkájában, mert hamar elsajátította a szájról való leolvasást. Apja gyógyszertárában volt gyakornok. A Budapesti Tudományegyetemen 1919-ben gyógyszerészi, majd 1923-ban gyógyszerész doktori oklevelet szerzett. Az értékezésének címe: Adatok az alkaloida-sók és a Theobromin natrium salicylat gyógyszerkönyvi vizsgálatához. Apja mellett, a családi gyógyszertárban működve, ő vezette az orvos-laboratóriumi reagenseket és festék-oldatokat készítő laboratóriumot. Apjával együtt bekapcsolódott a IV. Magyar Gyógyszerkönyv

galenusi részének a szerkesztésébe. Számos cikke jelent meg a szaklapokban. Egy tragikus halálos végű vasúti baleset érte 1933. VIII. 20-án Balatonlellén.

A váratlanul jött nehéz helyzetben lévő **dr. Deér Endre** felszólította a másik fiát, a gépészmérnök **Deér Ödönt**, hogy lépjen át a gyógyszerészi pályára és vegye majd át a családi gyógyszertár vezetését. **Ödön** 1895. IX. 3-án született Aszódon. Mérnöki állásban dolgozott. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1936-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1937-től ő lett már a patika tulajdonosa. Ezt továbbra is magas színvonalon tartotta az 1950. évi államosításig. Az 1956-os forradalom után elhagyta az országot és Svájcban telepedett le. 1981. október elején hazalátogatott Magyarországra. A váratlan rosszullétével kórházba került, így érte a halál 1981. október 31-én.

Az államosítást követően továbbra is működött a gyógyszertár 1985-ig. Az alacsony forgalom és a magas bérleti díj miatt veszteségesé vált a gyógyszertár. Ezért a Fővárosi Tanács Gyógyszertári Központja megszüntette ezt. A Semmelweis Orvostörténeti Múzeum javaslatára **Répay Gábor**, Somogy megyei kadarkúti gyógyszertárvezető restaurálta az értékes patikabútort. Ezt a kaposvári Arany Oroszlán gyógyszertárban helyezték el 1986-ban.

A **Deér-dinasztia** emlékét az utókor is megőrizte. 1932-ben a Magyar Gyógyszerész tudományi Társaság **dr. Deér Endre** pályára lépésének 50. évfordulóján, még az életében egy emléklakettet alapított. Az első kitüntetett **dr. Mozsonyi Sándor** egyetemi tanár volt 1939. III. 10-i bejegyzéssel. Az 1941-ben alapított Magyar Gyógyszerészet Pantheon Bizottsága pedig az első között vette fel őt a Pantheonba. A családi sírbolt a budapesti Fiumei úti temetőben van. (42-1-25).

A neves Deér családhoz kapcsolódik, hogy **dr. Deér Endre** másik fia, **dr. Deér József** (1905-1972) történész professzor előbb az Árpád-kori magyar történelem, később pedig az európai népek középkori egyetemes története kutatója volt. 1948-ban elhagyta Magyarországot és Svájcban telepedett le. A berni egyetem tanára volt 1950-től 1971-ig. Jelentős volt a forráskiadó tevékenysége.

PÁDUAI SZENT ANTAL GYÓGYSZERTÁR

A belügyminiszter 82226-1888./B. M. számú rendeletével a Bakáts térre engedélyezte a személyi jogú gyógyszertár felállításának jogát **Nádasdi Ferenc** gyógyszerésznek. A gyógyszertár eredetileg Radnai Szűz Mária elnevezéssel 1889 szeptember 3-án nyílt meg a Bakáts tér és a Soroksári út (ma Ráday utca) sarkán. Ezt a gyógyszertárat többször áthelyezték. 1897-ben a Bakáts tér 5. szám alá került. Majd a 6151-1904. B. M. számú rendelettel a Ferenc körút 22-be került. Ekkor vette fel a Pádúai Szent Antal nevet. A későbbi tulajdonosok: 1903: **Székely Ernő**, 1910: **Fekete Andor**. Ő az államosításig volt a gyógyszertár tulajdonosa. A gyógyszertár ezt követően megszűnt.

SAS GYÓGYSZERTÁR

A gyógyszertár személyi jogosítványát **Berthan Gyulának** adományozta a belügyminiszter a 35699 – 1887. számú rendeletével, amely a gyógyszertár elhelyezésére a Remete utca, Márton utca, Tűzoltó utca és a Vendel utca által határolt területet jelölte ki. A patika 1888. május 24-én nyílt meg a Márton utca 29. szám alatt, a Tűzoltó utca sarkán. A 9796-1892. B. M. számú rendelet hozzájárult a gyógyszertár áthelyezéséhez az Üllői út sarkára, a 105. szám alá. Tulajdonosok: 1888: **Alwirth Gyula**, 1888. november: **Cseley Pál**, 1892: **Szabady Viktor**, 1901: **Richter Gedeon**, 1923: **Heib Pál**, 1924: **Kun Aladár**, 1946: **Geszti Károly**. Ő volt a tulajdonos az államosításig.

Richter Gedeon 1872. szeptember 23-án született a mátraaljai Ecséden. A Budapesti Tudományegyetemen 1895-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Ezt követően a német, az olasz, az angol és a francia gyógyszervegyészeti laboratóriumokban és gyógyszergyárakban tanulmányozta a nagyipari gyógyszergyártás módszereit. Utazásai során felfigyelt az akkoriban kibontakozó hormonkutatásra, valamint az organo-terápiás gyógyszerekre. Hazatérve, 1901-ben megvásárolta a Sas gyógyszertárat, amelynek pincéjében gyógyszervegyészeti laboratóriumot rendezett be. 1902-ben hozta forgalomba az adrenalin hatóanyag-tartalmú Tonogen Suprarenale-Richter készítményt. Még az évben bevezetett egy pajzsmirigy- és egy petefészekhormon tartalmú gyógyszert. A kezdeti sikereit követően nagyon megnövekedtek az igények ezek iránt. Ezért már a kis laboratórium nem tudta ezeket jól teljesíteni. Ezért 1906-ban a Budapest, Kőbányai Cserkesz utcában telket vásárolt és ott egy gyógyszergyárat helyezett üzembe. Később, 1926-tól itt indult meg hazánkban elsőként az inzulin-készítmények nagyüzemi gyártása. Sőt a retard hatású inzulin is e gyárból került a betegekhez. Több szintetikus gyógyszer, így a Hyperol és a ma is ismert Kalmopyrin bevezetése is az ő nevéhez fűződött. A nagy szakmai tudása és a jó szervezőképessége révén a gyár alapításától 1944-ig 86 eljárás részesült szabadalmi oltalomban. Az I. világháború kezdetén, 1914-ben már 24 gyógyszer-szabadalma

volt. 1939-1944 között több mint 30 új készítmény került forgalomba. Az 1920-as évektől kezdve a világ mintegy száz országában már ismerték a Richter gyár készítményeit és a betegek is alkalmazták a betegségeik gyógyítására. Elnyerte 1929-ben a kormányfőtanácsosi címet. Sajnos az 1942. évi IV. zsidótörvény megfosztotta őt a vezér igazgatói tisztségétől. Sőt még a gyárából is kitiltották. Ekkor a bizalmas munkatársai útján az otthonából irányította a gyárat. Sajnálatos körülmények között, 1944. december 30-án a holokauszt áldozata lett. A gyógyszergyár később felvette a nevét, azóta is nagyon eredményesen működik. Ma is világszínvonalú gyógyszerkészítményeket hoz forgalomba. A Sas gyógyszertár ma is a régi helyén eredményesen működik.

MADONNA GYÓGYSZERTÁR

A belügyminiszter a pesti Mester utca, Viola utca és a Gyep utca (ma Thaly Kálmán utcai közötti területre 70328 – 1898. B. M. számon engedélyezte **Muzsa Gyula** gyógyszerésznek. Az 134764-1899. B. M. számú rendelet hozzájárult ahhoz, hogy a gyógyszertár a Mester utca túlsó oldalán, az Ipar utca sarkán, a Mester u. 25. alatt nyíljon meg. Innen 1899. májusában a Mester utca 21. alá, majd a 37781-1929. N. M. M. számú rendelettel a Mester utca 38. alá helyezték át. **Muzsa Gyula** 1862. július 27-én született Bukarestben. A Budapesti Tudomány egyetemen 1887-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Hosszú ideig tartózkodott külföldön, gyógyszertárakban volt alkalmazott. Hazatérve a dunapataji Megváltó patikát bérelte. Rövid ideig a budapesti Római Császár gyógyszertár tulajdonosa volt. 1898-tól 1918-ig volt a Madonna gyógyszertár tulajdonosa. A dunapataji körzet országgyűlési képviselője volt 1906-tól. Egy tervezetet nyújtott be 1908-ban gyógyszerészi kamara létesítésére. Már fiatalon bekapcsolódott a sportéletbe. Számos atlétikai bajnokságot ért el sikert. Mint a Nemzetközi Olimpiai Bizottság tagja (1909-től a haláláig) több alkalommal vezette a magyar olimpiai csapatot. A Magyar Atlétikai Club társelnöke is volt. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület alelnöke volt 1920-ig. A Nemzetgyűlés tagja volt 1920-tól, majd annak háznagyaként működött. Felsőházi taggá nevezték ki 1927-ben. Majd 1928-tól 1936-ig volt a Pázmány gyógyszertár tulajdonosa. Budapest, 1946. február 23-án halt meg.

A további tulajdonosok: 1918: **Sándor István**, 1922: **Kempler Vilmosné, Péter Margit, dr. Kempler Kurt** édesanyja. Az államosításig ő volt a tulajdonos. **Dr. Kempler Kurt** fiatalon ebben a gyógyszertárban dolgozott. A gyógyszertár az 1960-as évek második felében megszűnt.

SZENT ANNA GYÓGYSZERTÁR

Sir László gyógyszerész nyerte el a személyes jogú gyógyszertári jogosítványt 3478-1892. B. M. számú rendelettel. A gyógyszertár elhelyezésére a kerület a külső Soroksári útnak a vasúti töltésen túli területet jelölte ki ugyanez a rendelet. A gyógyszertár 1892. szeptember 19-én nyílt meg a külső Soroksári út 17. szám alatt. Az átszámozások miatt később a Soroksári út 70. szám alatt működött a gyógyszertár. Tulajdonosok: 1893: **Barna Ödön**, 1901: **Erdélyi Izidor**, 1903: **Hoffenreich Károly**, 1908: **Barts Endre**, 1919: **Pandula József**, 1946: **dr. Pandula Egon** hatósági kezelőként, az édesapja, **Pandula József** halála után. A gyógyszertár az 1990-es évek elején szűnt meg.

Dr. Pandula Egon 1916. április 9-én született Budapesten. Apja pesti Szent Anna gyógyszertárában volt gyakornok. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1938-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Rövid ideig a miskolci Arany Szarvas, majd a családi Szent Anna gyógyszertárban működött. A gyógyszerészdoktori oklevelét 1941-ben szerezte meg „Az összeférhetetlen gyógyszerekről” témakörben. Részt vett az II. világháborúban, a háború utolsó napjai egy kórházvonaton érték. Innen hamarosan hazatérhetett és 1946-ban hatósági kezelőként átvette a családi patika vezetését az államosításig. Közben az egyetemmel sem szakította meg a kapcsolatát, egyetemi tanársegédként alkalmazták. Egyben a Gyógyszerészeti Intézet galenusi laboratóriumának a vezetője lett. A Magyar Néphadsereg kötelékébe lépett, mint gyógyszerész őrnagy. Félállásban az egyetemi állását is adjunktusként megtartotta. A Néphadsereg főgyógyszerésze lett 1955-ben és alezredessé léptették elő. Elnyerte 1961-ben a gyógyszerésztudomány kandidátusa címet és ekkor már egyetemi docenssé nevezték ki. A Gyógyszerészeti Intézet tanszékvezető egyetemi tanára lett 1962-ben. Ezredessé léptették elő 1969-ben. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság alelnöke és a Gyógyszer-technológiai Szakosztály elnöke is volt. Tudományos munkássága a gyógyszer-technológia körére terjedt ki. Több kiadásban jelent meg a „Gyógyszerészet” és az „Ipari gyógyszerészet” tankönyve. 1970. február 5-én halt meg. A síremléke a budapesti Farkasréti temetőben van.

SANITAS GYÓGYSZERTÁR

Boksch Lajos gyógyszerész nyerte el a gyógyszertár személyes üzleti jogát a 21420-1911. B. M. számú rendelettel, amely a gyógyszertár elhelyezését a Soroksári útnak az Angyal utca sarkától Tinódi utcáig terjedésig engedélyezte. Ez úgy módosította a 140807-1911. B. M. számú rendeletet, hogy a gyógyszertár a Boráros tér és a Lónyay utca sarkától a Lónyay utca és a Bakáts utca kereszteződéséig állítható fel. A gyógyszertár 1912. július 22-én nyílt meg a Lónyay utca 46. szám alatt. A gyógyszerárat 1929. április 8-án az 58079-1927. N. M. M. számú rendel/ettel áthelyezték a Ferenc

körút 2. alá. További tulajdonosok: 1913: **Kiss Jenő**, 1919: **Wachsmann Jenő**, 1923: **Emánuel Géza senior**, 1934: **özv. Emánuel Gézáné** haszonélvező örökös, kezelő: **Emánuel Géza junior**. 1947: **Emánuel Géza junior** az államosításig. A gyógyszertár megszűnt az államosítás után.

Emánuel Géza junior 1900. július 24-én született Pöstyénben. A középiskolai tanulmányait Pozsonyban végezte. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1923-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Apja gyógyszertárában működött előbb alkalmazottként, később társtulajdonosként. A II. világháború után ő lett a gyógyszertár tulajdonosa. Neves teniszező volt. Két kiadásban jelent meg 1936-ban „A sport és a bélyeg” című könyve. Az államosítás után a VIII. kerületi Reguly Antal utcai patika vezetője volt. 1978. VI. 28-án halt meg.

STEFÁNIA GYÓGYSZERTÁR

Neményi Nándor gyógyszerész nyerte el a személyes jogú gyógyszertár üzleti jogát a 38199-1910. B. M. számú rendelettel, amely a gyógyszertár elhelyezését az Üllői útnak a Gyep utca (ma Thaly Kálmán utca) és a Szvetenay utca (ma Lenhossék utca) közötti területet jelölte ki. A gyógyszertár az Üllői út 87. szám alatt nyílt meg 1912. július 16-án. A helyét nem változtatta. A II. világháború után **özv. Neményi Nándorné** volt a haszonélvező, a felelős vezető pedig **dr. Solt Endre**. A patika az államosítás után megszűnt.

DUNA GYÓGYSZERTÁR

Kis Károly gyógyszerész nyerte el a személyes jogú gyógyszertár üzleti jogát az 107425-1918. B. M. számú rendelettel, amely a gyógyszertár elhelyezését a Csarnok tér és a Pipa utca sarkától a Pipa utcának a Vámház körút torkolatáig terjedő részéig jelölte ki. A gyógyszertár 1920. augusztus 28-án nyílt meg a Csarnok tér 6. szám alatt.

Kis Károly 1864-ben született Sátorajáújhelyen. Tokajban, Dömsödön és Élesden volt gyakornok. A budapesti Csillag, a miskolci Arany Oroszlán, az újpesti Oroszlán, majd **Filó János** budapesti Szent Keresztély gyógyszertárában volt segéd. A Budapesti Tudomány egyetemen 1890-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti pályáját a szülőhelyén szülővárosában kezdte. Majd ismét a fővárosban **Zoltán Béla** Szűz Mária Isten Anyja gyógyszertárában, Gyöngyösön, **dr. Budai Emil** budapesti Szentháromság gyógyszertárában, a Diana, a Hunnia gyógyszertárában és több más helyen is működött. Korán bekapcsolódott a szakmai közéletbe a Magyarországi Gyógyszerészségédek Országos Szövetsége keretében, az alapító közgyűlésen megválasztották a Szövetség alelnökévé. Később az mozgalom egyik, vezéregyéniségeként minden megmozduláson részt vett. 1918/1919-ben a

Szövetség elnöke is volt. 1918. májusában azt javasolta, hogy a gyógyszertár-tulajdonosok minden gyógyszertári alkalmazottat írássák be a Magyar Gyógyszerészek Nyugdíjintézetébe. Ezt a javaslatot abban az időben a tulajdonosok elvetették. Sokat publikált a szaklapokban. Sajnos csak rövid ideig lehetett a Duna gyógyszertár tulajdonosa, mert 1921. április 7-én váratlanul elhunyt.

További tulajdonosok voltak: 1922: **Kassai Artúr**. A gyógyszertárat 1933. május 10-án áthelyezte a Gönczy Pál utca 6. szám alá a 226924-1932. XV. B. M. számú rendelettel. 1946-tól **Kassai Artúr** tulajdonos mellett **Farkas István** volt a felelős vezető. A gyógyszertár ma is működik a Lónyai utca és a Gönczy Pál utca sarkán.

GRÓF HALLER GYÓGYSZERTÁR

Fekete Zoltán gyógyszerész nyerte el a 43985-1922. N. M. M. számú rendelettel a személyes jogú gyógyszertár felállításának jogát, amely a Gróf Haller utcának a Gát utca és a Mester utca közötti területén való elhelyezésre kapta az engedélyt. A gyógyszertár 1922. december 4-én nyílt meg a Gróf Haller utca 44. szám alatt. A gyógyszertár új tulajdonosa lett 1934. júliusa óta **Schubert Arnold**. **Fekete Zoltán** a lipótvárosi Arany Kereszt patika tulajdonosa lett.

Fekete Zoltán 1895. VI. 25-én született Budapesten. A Budapesti Tudományegyetemen 1920. X. 23-án szerzett gyógyszerészi oklevelet. A Budapesti Gyógyszerész Testület fegyelmi bizottságának tagja volt. Az 1950 utáni tevékenysége ismeretlen volt. Budapesten halt meg 1957. VIII. 25-én.

Schubert Arnold 1872-ben született Budapesten. A Budapesti Tudományegyetemen 1892-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Az alkalmazotti évei után 1902-től a budapesti Fortuna gyógyszertár tulajdonosa lett. Majd a Délvidéken, 1907-től a szabadkai Magyar Korona, majd 1912-1918 között a zombori Városi gyógyszertár tulajdonosa volt. Az 1918-ban alakult Vidéki Gyógyszerészek Országos Szövetsége igazgatótanácsi tagja is volt. Ismét Budapestre került 1919-ben és a Viktória gyógyszertárban működött. Az Arany Kereszt gyógyszertár tulajdonosa 1928-1933, majd a Gróf Haller gyógyszertár tulajdonosa 1934-től a haláláig. Jelentős szakmai közéleti munkát végzett a Budapesti Gyógyszerész Testületben. A Gyógyszerész Kaszinó alelnöke volt. 1942. január 27-én halt meg.

További tulajdonosok: 1941: **Graef Tibor**, **Schubert Arnold** üzlettársként, 1947: **László Jenő**, **Graef Tibor** üzlettársként. A gyógyszertár megszűnt az államosítás után.

GIZELLA GYÓGYSZERTÁR

Dr. Hrabéczy Oszkár gyógyszerész nyerte el a személyes jogú gyógyszertár üzleti jogát a 43981-1922. N. M. M. számú rendelettel, amely a gyógyszertár elhelyezésére az Üllői út végét jelölte ki. A gyógyszertár 1922. november 11-én nyílt meg az Üllői út 121. alatt. A gyógyszertár tulajdonosa 1947-től **Menyhért Vilmos. Hrabéczy Oszkár** fia, **Hrabéczy Tamás** később az államosítás után a Boráros tér és a Ráday utca sarkán lévő 908. számú gyógyszertár vezetője volt. A Gizella patika ma is működik a Nagyváradi tér közvetlen közelében.

JÓSZÍV GYÓGYSZERTÁR

Dr. Eibach Kornél gyógyszerész nyerte el a gyógyszertár személyes üzleti jogát a 216969-1933. évi N. M. M. számú rendelettel, amely, a Ferenc teret jelölte ki a gyógyszertár elhelyezésére. Sajnos **dr. Eibach Kornél** 1934. február 8-án váratlanul elhunyt. Így 1934. február 27-én nyitotta meg az özvegye, **dr. Eibach Kornélné**, mint haszonélvező. A gyógyszertárat előbb **Gombos Zoltán** bérelte, 1941-től pedig **Horváth Zoltán** kezelte. A gyógyszertár haszonélvezője 1939-től **Demianyné, Eibach Ilona** volt.

Dr. Eibach Kornél 1882. június 26-án született a Tolna megyei Osorán. A Budapesti Tudományegyetemen 1903-ban gyógyszerészi, majd 1908-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. **Dr. Lengyel Béla** egyetemi tanár kémiai intézetében néhány évig tanársegéd volt. Ezt követően a bonyhádi Arany Sas gyógyszertár tulajdonosa lett. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület tanügyi bizottsága és a Tolna-bácskai kerület helyettes elnöke volt. Részt vett a helyi közéletben Bonyhád és Tolna megye törvényhatósági tagjaként 1910-től. A budapesti Chinoin-gyár intéző bizottságának egyetlen vidéki tagja volt. Budapesten nyert 1933-ban gyógyszertári jogosítványt. Váratlanul érte a halál a gyógyszertára megnyitása előtt, 1934. II. 8-án.

Eibach Ilona, dr. Eibach Kornél lánya 1916. VII. 19-én született Bonyhádön. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1939. VI. 19-én szerzett gyógyszerészi oklevelet. 1943-tól **Demianyné, Eibach Ilona** volt a haszonélvező tulajdonos, **Klemann István** kezelte, 1945-től a hatósági kezelő pedig **Ligeti Viktor** lett, aki az államosításig volt a patika élén. A gyógyszertár az államosítás után megszűnt.

Ligeti Viktor 1912. március 5-én született Bezdánban. Szülőhelye Szentháromság patikájában volt gyakornok. A Zágrábi Tudományegyetemen 1935-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb Bezdánban, Zomborban, később a budafoki Szentlélek, a budapesti Krisztus király és a Madonna

gyógyszertárban volt alkalmazott. A budapesti Jó Szív gyógyszertár hatósági kezelője lett 1945. május 1-től. Részt vett 1948-ban a gyógyszertári szakmunkás képző tanfolyam létrehozásában, ahol a kémiát és a drogismeretet adta elő. Az Orvos-Egészségügyi Szakszervezet Gyógyszerész Szakcsoportjának (később 1965-től a Magyar Gyógyszerészeti Társaság) első elnöke volt 1951-től. Létrehozta a Fővárosi Gyógyszertári Központ Galenusi Laboratóriumát, melynek 1961-ig volt a vezetője. A Fővárosi Gyógyszertár vezetője volt 1962-től 1974 végéig. A tudományos munkássága főleg a vastartalmú szirupok készítésére és vizsgálatára irányult. Az V. és a VI. Magyar Gyógyszer könyv és a Formulae Normales galenusi és farmakognóziái részét szerkesztette. Emellett verseket és novellákat is írt. Sőt a festményeivel még kiállításokon is sikeresen szerepelt. Budapesten halt meg 1986. május 5-én. Síremléke a Kispesti temetőben van.

NÁDASDY GYÓGYSZERTÁR

Fülöp Endre 1940-ben nyitotta meg a Haller utca 16-18. szám alatt a Nádasdy gyógyszertárat, aki az államosításig volt a gyógyszertár tulajdonosa. A gyógyszertár az államosítás után jogutód nélkül megszűnt.

INTÉZETI KÓRHÁZI GYÓGYSZERTÁRAK

SZENT ISTVÁN KÓRHÁZ GYÓGYSZERTÁRA

A Szent István kórház felépítése ügyében a Rókus kórház tehermentesítésére az 1881. évi 529. és az 1882. évi 15. kgy. számú határozatok, valamint az ezeket jóváhagyó 1881. évi november 4-én kelt 52830. és az 1882. évi február 28-án kelt 11283. számú belügyminiszteri leíratok határoztak. Az építési tervek gondoskodtak a kórházban a gyógyszertár elhelyezéséről is, és ehhez is hozzá járult a miniszter. A kórház 1885-ben nyílt meg nyolc pavilonban és 650 ágyon. A gyógyszertár az megnyitással már megkezdte a működését.

A gyógyszertár első vezetője **Harmos Gyula** gyógyszerész volt. **Harmos Gyula** 1852. június 15-én született Gyöngyösön. Gödöllőn volt gyakornok. Majd **Szkalla Antal** fővárosi Szent József és **dr. Molnár Nándor** Csillag gyógyszertárában volt segéd. A Budapesti Tudomány egyetemen 1873-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Zomborban volt alkalmazott. A Szent István kórház patikája első vezetője volt 1885-től. Néhány évvel később a Rókus kórház gyógyszertárának a vezetője lett. A fővárosban hamar bekapcsolódott a szakmai közéletbe. A Budapesti Gyógyszerész Testület alelnöke volt. **Zboray Bélával** 1898-ban tervezetet nyújtottak be Gyógyszerészi Kamara létesítésére. Ugyanebben az évben gyógyszertári jogosítványt nyert Budapesten. A Flóra gyógyszertárát egy évvel később nyitotta meg. 1916. december 16-án halt meg.

Harmos Bélát követően (1889) **Pintér Pál** gyógyszerész lett a gyógyszertár vezetője. Életrajza a Szent László kórház gyógyszertára fejezetben olvasható. A kórház megnyitáskor még hiányzó osztályokat a későbbi fejlesztés során létesítették. Az első magyar királynevét 1894-ben vette fel. A kórház a Duna bal parti kórházak közös igazgatósága alá tartozott 1904-1917 között. A Tanácsköztársaság idején Semmelweis Kórháznak nevezték el. 1925-től 1532 ágygal látták el a betegeket. A II. világháborúban a kórház súlyosan megsérült, az újjáépítéssel nagyban korszerűsítették. 1951-ben a Pest egyik vezető kórháza lett. A Délpesti Jahn Ferenc kórház megnyitásával az ellátási területe a IX. és XIX. kerületek maradtak. Hozzácsatolták még a Kun utcai kórházat és a Merényi Gusztáv Kórházat is. 2007-ben egyesült a Szent László kórházzal. A közös gyógyszertár ma a Szent László kórház területén működik.

„Az Üllői út végén hatalmas épület-csoport látható, ez a Szent István kórház, mely a jövőben a Rókus kórházat van hivatva helyettesíteni. E kórház hatvanezer-négyzet méternyi területen fekszik és 720 ágy befogadásra alkalmas. Egyszerű stílusban épült Hauszmann Alajos terve után, s összesen 16 szabadon álló pavilonja van. A felvételi iroda épülete olasz renaissance stílust mutat, a

többi épületnél gazdagabban van kiállítva. Kétségtelenül ez az épület megérdemli a megtekintést.”

(Gelléri Mór: Budapest, a kiállítás alatt. Bp. 1885.)

DR. HAINISS GÉZA ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Dr. Hainiss Géza gyógyszerész, főorvos tevékenysége a fővárosi Szent István Kórházhoz kapcsolódott. Pesten született 1857. augusztus 27-én. Apja, **dr. Hainiss József** 1857. novemberétől tisztiorvos volt Hódmezővásárhelyen. Itt végezte a középiskolai tanulmányait. Az utolsó két osztály szabad óráiban a helyi Szentháromság gyógyszerertárban volt rendkívüli gyakornok. Az érettségi vizsgája után 1875. augusztus 1-től egy esztendeig a Zágrábi Gyógyszerészi Grémiumhoz tartozó Indija település Isteni Gondviselés gyógyszerertárában volt gyakornok. A Budapesti Tudományegyetemen 1878-ban gyógyszerészi, 1881-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. A budapesti Stefánia Gyermekkórház segéd orvosa volt 1883-1886 között, de itt a kórházhoz tartozó országos Védhímlő Intézet segédorvosa is volt. 1887-től intézetvezető oltóorvosként működött. 1896-ban a hímlőoltás elmélete és gyakorlata tárgykörből egyetemi magántanárrá habilitálták. Megalapította 1900-ban a Józsefvárosi Orvos társaságot. A Szent István kórház gyermekosztályának főorvosa lett 1907-től. Tudományos munkássága főleg a fertőző betegségek gyógyítására terjedt ki. De fürdőtanál is foglalkozott. Budapesten halt meg 1926. június 23-án. Síremléke a baracskai temetőben van.

SZENT LÁSZLÓ KÓRHÁZ GYÓGYSZERTÁRA

Ez a kórház az 1869-ben nyílt, az Üllői út és a Markotányos (ma Mihálkovies) utca sarkán lévő, eredetileg katonai raktárak céljaira épült barakk-járványkórház utóda. Amikor a Szent István kórház 1885-ben megnyílt, a II. és III. belgyógyászat, az I. sebészet és az idegbeteg osztályokat áthelyezték az új kórházba. Ez volt az első lépés a fertőző betegek külön kórházban történt elhelyezésére. Az új fertőző kórház felépítéséről 1892-1891. évi belügyminiszteri határozat intézkedett. A miniszter a kórházi gyógyszerertár felállításához is hozzájárult. A mai Szent László Kórház 1894. november 8-án nyílt meg a betegek előtt. Ugyanebben az időben nyílt meg a gyógyszerertár. Mivel a régi barakkokat már semmilyen célra sem lehetett felhasználni, ezért a tűzoltóság ezeket 1895-ben felgyújtotta és elégette.

Eredetileg **Pintér Pál** volt a barakk-kórház gyógyszerertárának a vezetője. A növekvő zsúfoltság miatt 1899-ben mellette létrehozták a Szent Gellért kórházat, amelynek az orvosi személyzete közös volt a Szent László kórházéval. Ekkor együttesen 4-500 beteget tudtak ellátni. Az I. világháború idején megszorodott fertőző betegségek ellátására bővítették a kórházat és 1917-ben már önállóvá vált. A Szent Gellért Kórház 1921-ben megszűnt és beolvasztották a Szent László kórházba. A két világháború között ismét tovább növelték a befogadó képességét és fejlesztették a felszereltségét. Ekkor már 1500-nál több beteg felvételére volt alkalmas. Az 1944. április 3-i bombatámadás következtében 200 ember halt meg, az épületek közül több elpusztult. 1945 végére a megmaradt részeket helyreállították. Azóta is több ízben felújították és korszerűsítették. 1970-től már országos intézeti feladatokat lát el. Irányítja az összes kórházi fertőzőbeteg osztályt. Jelenlegi ágyszáma: 1438.

Pintér Pál 1851. május 8-án született a Gömör vármegyei Putnokon. Dr. Csáthi Szabó István miskolci Magyar Korona gyógyszerertárában volt gyakornok. 1871-ben gyógyszerészi diplomát szerzett a Pesti Tudományegyetemen. Alkalmazotti évei után gyógyszerertári jogosítványt nyert a Zemplén megyei Gesztely Arany Szarvas, majd a Gömör megyei Felsőbalog István király patikájába. Majd a nősüléséhez díjnoki állást vállalt az Első Magyar Általános Biztosító Társaság miskolci fiókjában, később pedig Bánhorváti község segédjegyzője lett. Újra visszatért a pályára. Előbb Szentesen Dózsa Béla Magyar Király, majd Szegeden Kovács Albert Isteni Gondviselés patikájában, végül pedig Budapesten id. Bayer Antal Kereszt gyógyszerertárában volt alkalmazott gyógyszerész. A fővárosi barakk-kórház, a későbbi Szent László kórház gyógyszerertárának volt a vezetője 1884-től. Itt egymaga látott el hétszáz kolerás beteget. A Szent István kórház gyógyszerertárában 1885-től működött. A budapesti Rókus kórház gyógyszerertárát 1899-től 1905-ig vezette. 1883-tól a Budapesti Gyógyszerészegészek Betegápoló Egyesületének titkára volt. Neki is szerepe volt a gyógyszerészi nyugdíjintézet létrehozásában. 1884-ben a Budapesti Gyógyszerész Testület titkára lett. A nyugdíjintézet 1886-ban kezdte meg a működését. 1905-ben nyitotta meg Kalocsán az Őrangyal gyógyszerertárát, de a betegsége miatt ezt hamar eladta. Budapesten még felállította a Nap gyógyszerertárát. De ennek is csak rövid ideig volt a tulajdonosa. 1908. IV. 20-án halt meg.

DR. LOSONCZY GYÖRGY ÉLETÚTJA, MUNKÁSSÁGA

Dr. Losonczy György gyógyszerész, orvosdoktor, egyetemi tanár pályája is a Szent László kórházhoz kapcsolódott, ezért emlékezünk meg róla. 1919. szeptember 12-én született a Pest megyei Érsekcsanádon. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1941-ben gyógyszerészi, 1947-ben orvosdoktori oklevelet szerzett. Az orvosi pályáját a Kolozsvári Egyetem Ideg és Elme Klinikán kezdte (1942-1944). 1945-1947 között a Gyógyszerészek Jóléti Alapjának elnöke és a Népjóléti Minisztérium Gyógyszerészeti Osztályának vezetője. Az Országos Közegészségügyi Intézet adjunktusává nevezték ki 1947-ben. „A Gyógyszerész” szaklap felelős szerkesztője volt 1949-ben. A

Honvéd Egészségügyi Kutató intézet járványügyi osztályának orvosa és a bakteriológiai laboratórium vezetője volt 1950-1957 között. A Budapesti Orvostudományi Egyetem Közegészségtani és Járványtani Intézetének adjunktusa (1957-1959). A Fővárosi László kórház Klinikai Epidemológiai Osztályának osztályvezető főorvosa volt 1959-1987 között. Az orvostudomány kandidátusa fokozatot 1959-ben, a tudomány doktora címet 1972-ben nyerte el. Átvette még a Országos Baleseti Intézet Klinikai Epidemológiai Osztályának vezetését (1988-2003). A Szegedi Orvostudományi Egyetem címzetes egyetemi docense (1975-1979), majd c. egyetemi tanára. Tudományos munkássága: kezdetben jelentős szerepet vállalt Budapest és az ország II. világháború utáni gyógyszer ellátásában. Majd anya és csecsemővédelmi kérdésekkel foglalkozott. A honvédség járványügyi problémáinak a vizsgálata terén a hemorrhágiás betegségek felé fordult a figyelme. Nagyon jelentős eredményeket ért el kórházi iatrogén eredetű fertőzések vizsgálata terén. Nevéhez fűződött az önálló tudományág, a klinikai epidemológia fejlesztése. Szegeden halt meg 2003. október 19-én.

BUDAPESTI EGYETEMI GYÓGYSZERTÁR TÖRTÉNETE

A XIX. században több alkalommal kísérelték meg az Egyetemi Gyógyszertár létrehozását. De ez elsősorban anyagi okok miatt sajnos elmaradt. A XX. század elején, 1903. március 3-án ismét felfrissítette a javaslatát az egyetem a miniszterhez. A miniszter egyetértett a javaslattal, de a kivitelezést elhalasztotta a Kolozsvári Egyetemen már felállított Egyetemi Gyógyszertár első évi működése nyomán szerzett tapasztalatok megismeréséig. A kultuszminiszter 1906. decemberi leiratában közölte, hogy az egyetem Üllői út 26. szám alatti épületében helyezhető el a gyógyszertár. Az Orvosi Kar **dr. Matolcsy Miklós** egyetemi magántanárt javasolta ennek a vezetésére. A belügyminiszter 1907. április 26-án hagyta jóvá a gyógyszertár felállításának a tervét.

A gyógyszertár megnyitásának a pontos dátumát nem sikerült eddig a magyarországi levéltárakban megtalálni. Néhány év múlva már 11 gyógyszerész és 24 fő segédszemélyzet látta el a gyógyszertár feladatait. A nagy létszám onnan adódott, hogy az I. világháború kitörése után (1914 ősz) a sebesültek ellátása miatt nagyon megnövekedtek a budapesti klinikák gyógyszer- és kötszer igényei. A háború alatt, 1917-ben felvetette **dr. Matolcsy** professzor, hogy az Egyetemi Gyógyszertárnak a gyógyszerészek kiképzésében döntő szerepet kell biztosítani. Ezért a Gyógyszerészet tantárgy oktatását és gyakorlatát vezette be. Ekkor elérte az is, hogy e témakörből a doktori fokozat is elnyerhető legyen. 1920 után tovább bővült az oktatási tevékenység, mert az újonnan bevezetett approbációs vizsga letétele is itt történt. Ekkor már itt működött **dr. Csipke Zoltán**, akinek a kezében volt a vizsgára történő előkészítés. Ő 1930-tól fővegyészként működött. Amikor **Matolcsy** professzor 1932 végén nyugalomba vonult, e minőségében vezette az intézetet. Ebben az időben a

Gyógyszerészet tárgy előadója **dr. Mozsonyi Sándor** egyetemi magántanár lett, aki korábban a gyógyszerészeti jogszabályok előadója is volt. 1934-ben **dr. Mozsonyi** professzor nyerte meg az igazgatói állásra kihirdetett pályázatot. Hamarosan a növekvő igények teljesítése szűknek bizonyultak, ezért a Rákos utcai (ma Hőgyes Endre utca) megszűnt Pasteur-intézet magas földszintjén és az alagsor egy részében kapott helyet az új Egyetemi Gyógyszertár. A korábbi kétéves egyetemi gyógyszerészoktatás is korszerűsítésre vált. Ezért **Mozsonyi** professzor kidolgozta a négyéves gyógyszerészképzés tervét, melyben az új tantárgyak oktatását is meg kellett szervezni. A négy éves képzést 1940-től engedélyezte a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium és ezzel egy idejűleg **dr. Mozsonyi Sándort** nyilvános rendes tanárrá nevezte ki. Ő lett a Gyógyszerészet tárgy előadója is. Ekkor alakult meg az önálló Gyógyszerészeti Intézet is, **Mozsonyi Sándor** professzor vezetésével. Ekkor vette át az Egyetemi Gyógyszertár vezetését **dr. Csipke Zoltán** professzor. 1953-ban egy külön kémiai ellenőrző laboratórium is létesült a gyógyszertárban. Az V., a VI. és VII. Magyar Gyógyszerkönyv megjelenésével állandóan korszerűsítették a gyógyszertárat. Nemcsak az aszeptikus gyógyszerkészítés bevezetésével, hanem külön infúziós laboratórium létesítésével is tovább fejlesztették a gyógyszertár működését. 1962-ben nyugdíjba vonult **Csipke** professzor, ekkor **dr. Zalai Károly**, a Fővárosi Gyógyszertári Központ Szakfelügyeleti Osztályának vezetője került a Gyógyszertár élére, aki egy új tantárgy, a Gyógyszerészeti Szervezés egyetemi előadója lett.

De 1972-től speiál-kollégiumként a Gyógyszerészet története tárgyat is előadta. Amikor felépült az 1980-as évek elején az új orvostudományi tömb a Nagyvárad téren, elköltözött a Hőgyes Endre utcából a Mikrobiológiai és a Kóréletani Intézet. Így a Hőgyes tömbbe költözött a Gyógyszerészeti Kémiai Intézet. Ezzel egyidejűleg a Hőgyes tömb teljes első emelete az Egyetemi Gyógyszertár használatába került. Az dékáni minőségében vezették be az egyetemen az angol nyelvű képzést. Ekkor tovább korszerűsítették az egyetemi gyógyszerész-képzést, ezáltal emelkedett öt tanévre a gyógyszerészoktatás. **Dr. Zalai Károly** egyetemi tanár 1991 végén nyugdíjba vonult. A gyógyszertár vezetője **dr. Vincze Zoltán** egyetemi tanár lett. Őt 2005-ben váltotta **dr. Zelkó Romána** egyetemi docens, aki 2012-ben nyerte el az egyetemi tanári címet.

DR. MATOLCSY MIKLÓS ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Cegléden született 1869. május 3-án. Szülőhelye Szentlélek gyógyszertárában volt gyakornok. A Budapesti Tudományegyetemen 1891-ben gyógyszerész, 1892-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. **Dr. Than Károly** egyetemi tanár intézetében 13 évig volt tanársegéd. A főváros csaknem minden gyógyvizét elemezte. Orvosdoktori oklevelet is szerzett 1902-ben. Az 1904/1905. tanévben a Gyógyszerészet tárgy egyetemi magántanárává habilitálták. Megbízták 1906-ban a budapesti

Egyetemi Gyógyszertár szervezésével. A gyógyszertárat 1907-1932 között vezette. Fontos szerepe volt az I. világháborúban a sebesültek ellátásában. Működése alatt vált lehetővé a gyakorlati gyógyszerészet tárgyköréből a gyógyszerészdoktori fokozat elnyerése. Egyetemi rendkívüli tanárrá nevezték ki 1922-ben. Már korábban részt vett a Gyógyszerészet Baráti Köre rendezvényein. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság egyik alapítója. Az 1929. évi brüsszeli gyógyszerészi konferencián az erős hatású gyógyszerek előiratainak tárgyával ő képviselte hazánkat. A III. és a IV. Magyar Gyógyszerkönyv egyik szerkesztője volt. Az Országos Közegészségügyi Tanács tagja volt. Munkái közül a legjelentősebb volt a 1910-ben megjelent gyógyszerészi bibliográfiája, amely felölelte az 1578-1909. közötti évszázadok gyógyszerészi témájú könyveit, közleményeit. Budapesten halt meg 1938. december 5-én. Sírja a Pest megyei farmosi köztemetőben van.

DR. CSIPKE ZOLTÁN ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Szentesen született 1899. július 24-én. Nagybátyja, **Németh Pál** nagyváradi Arany Kereszt gyógyszertárában volt gyakornok 1918-19-ben. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1921-ben gyógyszerészi oklevelet szerzett. Pályáját az Egyetemi Gyógyszertárban töltötte. Még, fiatalon a hivatali kötelezettségei mellett, gyakran éjszakai tanulással 1927-ben az orvos doktori oklevelet is elnyerte. A Gyógyszertár fővegyésze lett 1930-ban. **Dr. Matolcsy Miklós** professzor nyugdíjba vonulása után ő lett a gyógyszertár vezetője. Egyetemi magántanárrá habilitáltak 1935-ben. Előadta a vénkészítés (receptúra) tantárgyat. Az oktatói és tudományos munkássága mellett szervezte a budapesti klinikák gyógyszer- és kötszerellátását. Rendkívüli tanárrá nevezték ki 1942-ben. Az Egyetemi Gyógyszertár vezetője 1946-tól egyetemi docensként. Elnyerte 1952-ben a gyógyszerész tudomány kandidátusa fokozatot. Az V. és VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztő bizottsági tagja volt. Tudományos munkássága a gyógyszer technológia és a gyógyszeranalitika körére terjedt ki. Egyik érdeme volt 1936-ban a nem hivatalos gyógyszerek azonosításának és hatásának a közzététele. Nyugdíjba vonult 1961-ben, Budapesten halt meg 1962. február 6-án.

DR. MOZSONYI SÁNDOR ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

A Somogy megyei Kadarkúton született 1889. március 15-én. A Budapesti Tudomány egyetemen 1911-ben gyógyszerészi, 1912-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A pályáját a budapesti Egyetemi Gyógyszertárban kezdte, majd a Pozsonyi Egyetem Közegészségtani Intézetében működött. Közben orvosi tanulmányokat is folytatott. Orvosdoktori oklevelet szerzett 1919-ben. Az Egyetemi

Gyógyszertárban működött újra az 1920-as évek elején, közben megbízták a Rico kötszerművek műszaki vezetésével. Majd a Népjóléti Minisztériumban gyógyszerészeti igazgatási munkakört töltött be. Az egyetemen 1931-től a gyógyszerészeti jogszabályokat adta elő. Egyetemi magántanárrá habilitálták 1933-ban. Az Egyetemi Gyógyszertárat vezetője lett 1934-től. A Gyógyszerészet előadótanáráként a receptúra mellett a galenusi studiumot is előadta. Még az 1930-as évek első felében felismerte a gyógyszerészképzés korszerűsítésének a szükségességét. 1940-ben vezették be a négy esztendő képzést. Ezévtől nyilvános rendes tanár és a Gyógyszerészeti Intézet igazgatója. A Magyar Gyógyszerésztudományi Társaság egyik alapítója és 1935-1951 között a Társaság alelnöke volt. A Formulae Normales egyik kezdeményezője és szakmai-tudományos gondozója volt. Az orvosok és gyógyszerészek körében is többször ismertette és népszerűsítette a FoNo követelményeit. Az 1941-ben alakult Gyógyszerész Pantheon Bizottság elnöke volt. Létrehozta 1948-ban az Ernyey József Gyógyszerész Múzeumot, ezáltal sok értéket gyűjtött be és mentett meg. Elnyerte 1952-ben a gyógyszerésztudomány kandidátusa fokozatot. Az 1955-ben alakult önálló Gyógyszerésztudományi Kar első dékánja volt. Az V. és a VI. Magyar Gyógyszerkönyv szerkesztőbizottsági tagja volt. Budapesten halt meg 1976. szeptember 2-án. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság 1981-ben Mozsonyi Emlékérmét alapított, amellyel a gyógyszerészeti szervezési tevékenységet jutalmazza. Az MGYT 1982-ben a szülőhelyén, a kadarkúti gyógyszertár falán márványtáblát és a halálának a 10. évfordulóján az egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben is márványtáblát avatott fel az emlékére.

DR. ZALAI KÁROLY ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

A családjában több generációban voltak gyógyszerészek. Cegléden született 1921. augusztus 26-án. Apja, **dr. Zalai Károly senior** ceglédi Remény és **dr. Wéber Dezső** budapesti Szent Család gyógyszertárában volt gyakornok. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1943-ban gyógyszerész, 1948-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Pályáját gyógyszertárakban kezdte. A Fővárosi Gyógyszertári Központ Szakfelügyeleti Osztályának a vezetője lett 1952-től. A gyógyszerésztan-technikai- majd a gyógyszertári asszisztensjelölteket is tanította. Új tantárgyként vezette be számukra a gyógyszerhatástan oktatását 1956 után. A Budapesti Orvostudományi Egyetemen 1962-től felkérték a Gyógyszerészeti Szervezéstan oktatására és megbízták az Egyetemi Gyógyszertár vezetésével. Elnyerte 1970-ben az orvostudomány kandidátusa és 1992-ben a gyógyszerésztudomány doktora fokozatot. Egyetemi docenssé 1973-ban, egyetemi tanárrá 1982-ben nevezték ki. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság főtitkára volt 1964-1974 között, a Társaság elnöke 1975-1982 között. A Gyógyszerésztudományi Kar dékánja volt 1984-1990 között. Nevéhez fűződött az öt éves gyógyszerész- és az angol nyelvű képzés bevezetése. A Nemzetközi Gyógyszerész Szövetség egyik alelnöke volt 1976-1984 között. Tudományos munkássága a gyógyszeresztan, a gyógyszerészi

szervezéstan, a gyógyszerészi propedeutika, a gyógyszerészi közgazdaságtan, az orvos- és a gyógyszerészet történetére terjedt ki. A Nemzetközi Gyógyszerész történeti Társaság elnöke 1981-1989 között, a Nemzetközi Gyógyszerésztörténeti Akadémia elnöke volt 1991-1995 között. A Magyar Tudományos Akadémia Orvostörténeti Munkabizottságának tagja is volt. A gyógyszerészet története tantárgy előadójának volt 1973-tól. Számos nemzetközi kongresszuson elnökölt, előadásokat tartott, a külföldi egyetemeken is tartott előadás sorozatokat. Számos hazai és külföldi szakmai kitüntetésben részesült. Több könyve és több mint háromszáz cikke jelent meg a hazai és külföldi szaklapokban. Hobbyja volt az érem- és a plakett-gyűjtés. A neki adományozott és ajándékba kapott érméről könyvet is írt. Budapesten halt meg 2008. szeptember 28-án. Sírja a ceglédi városi temetőben van.

A Hőgyes-tömbben működik az Egyetemi Gyógyszertáron kívül a Gyógyszerészeti Intézet, a Szerves Vegytani Intézet és a Gyógyszerészi Kémiai Intézet. A Gyógyszerészeti Intézet professzorai: **dr. Mozsonyi Sándor, dr. Pandula Egon, dr. Gyarmati László, dr. Rácz István**, majd megbízott tanszékvezetők: **dr. Marton Sylvia, dr. Antal István**. Majd **dr. Klebovich Imre** egyetemi tanár, 2014-től **dr. Antal István**.

DR. GYARMATI LÁSZLÓ ÉLETÚTJA ÉS MUNKÁSSÁGA

Dr. Gyarmati (Grosz) László 1921. április 18-án született Balassagyarmaton. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1949-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. A nagyon agilis fiatalember a Gyógy szerkutató Intézetben kezdte a pályáját, ahol a morfin-gyártás mellékalkaloidjainak a kinyerésével és meghatározásával foglalkozott. Hivatásos katonatisztként a Magyar Néphadsereg Egészségügyi Szolgálatának Kutatóintézetében működött. Itt egy toxikológiai laboratóriumot hozott létre, ahol a mérge-vizsgálatoknál bevezette a rétegekromatográfiát. Több magyar gyógyszerféleség felszívódását, metabolizmusát és kiürülését vizsgálta. A Budapesti Műszaki Egyetemen 1957-ben vegyész mérnöki, később szakmérnöki, 1960-ban gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. A kémiai tudomány kandidátusa fokozatot 1970-ben nyerte el. A Budapesti Orvostudományi Egyetem Gyógyszerészeti Intézetének tanszékvezető egyetemi tanárává nevezték ki 1970. XI. 1-től. Ettől kezdve a kutatási témája a bio gyógyszerészet volt. Madridban halt meg 1980. IX. 1-én. Katonai pompával temették el a budapesti Farkasréti temetőben.

DR. RÁCZ ISTVÁN ÉLETÚTJA ÉS MUNKÁSSÁGA

Budapesten született 1933. IX. 15-én. A Budapesti Orvostudományi Egyetemen 1956-ban szerzett gyógyszerészi oklevelet. Néhány hónapig Nógrád megyei gyógyszerertárban működött. A pályáját a budapesti egyetemi Gyógyszerészeti Intézetben töltötte: előbb gyakornok (1956-1958), tanársegéd (1958-1968), adjunktus (1968-1977), egyetemi docens (1977-1981). Tanszékvezető egyetemi tanárrá nevezték ki, amelyet 1998-ig látott el. Gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett 1961-ben. A kémiai tudomány kandidátusa fokozatot 1975-ben, a gyógyszerésztudomány doktora fokozatot 1989-ben nyerte el. Tudományos munkássága a gyógyszerstabilitás, a bomlási folyamatok tisztázása és a stabilizálás feltárási körére ki. A legnagyobb jelentőségű eredménye volt az Oxitetraciklin bomlásának a vizsgálata. Vizsgálta a reakció-kinetika gyógyszergyártási vonatkozásait és a programozott hatóanyag leadási rendszereket. Több szabadalmat nyújtott be a retard hatású készítmények előállítására: Nilacid tablatta, Antagel szuszpenzió, Chinidin retard tableta. Az MGYT Gyógyszer-technológiai Szakosztályának elnöke volt. Kötelező tantárgyként vezette be a Biofarmácia-farmakokinetika oktatását. Három kötetes tankönyvet írt **dr. Selmeczi Béla** egyetemi tanárral. Részt vett a gyógyszerészi akadémiai képviselőlet keretében az osztályközi bizottság létrehozásában, melynek az első elnöke lett. Az egyetemi Gyógyszerészkar dékánja volt két cikluson keresztül 1990-től. Intenzíven művelte a sport különböző ágait. Budapesten halt meg 2006. X. 27-én.

A Gyógyszerészi Kémiai Intézet tanszékvezetői: **dr. Végh Antal**, **dr. Szász György**, **dr. Noszál Béla**, **dr. Novák Krisztina** egyetemi tanárok. Ma **dr. Horváth Péter** egyetemi docens.

DR. VÉGH ANTAL ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Családjában többen voltak gyógyszerészek. Nagypapa, **Végh Gyula** (1834-1912) is a gyógyszerészi pályán működött, apja, **Végh Antal Jenő** (1871-1937) a szolnoki Angyal gyógyszerertár tulajdonosa volt. Testvére, **Végh László** (1905-1951) is gyógyszerész volt. Előbb papi pályára készült, így két évig tanult Innsbruckban a jezsuitáknál. Apja gyógyszerertárában volt gyakornok. A Pázmány Péter Tudomány egyetemen 1927-ben gyógyszerészi, 1932-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. **Dr. Winkler Lajos** professzornál kezdte a pályáját, akit tanítómesterének tartott az egész életpályáján. **Dr. Széki Tibor** professzor őt kérte fel a Gyógyszerészi Kémia tárgy előadására. Az 1949-ben különvált Gyógyszerészi Kémiai intézet első igazgatója, majd 1956-tól tanszékvezető egyetemi tanára lett. A Magyar gyógyszerésztudományi Társaság főtákará volt 1947-1953 között, majd 1954-1968 között a Gyógyszerész Szakcsoport, majd a Magyar Gyógyszerészeti Társaság elnöke volt. Elnyerte 1952-ben a kémiai tudomány kandidátusa címet. A Társaság Gyógyszerésztörténeti Szakosztályának elnöke volt

1972-1975 között. A Gyógyszerészet szaklap főszerkesztője volt 1957-től. A tudományos munkássága a Gyógyszerészi kémia és a gyógyszeranalízis minden ágát felölte. Részt vett a Magyar Tudományos Akadémia szakbizottságainak a munkálataiban. A VI. és a VII. Magyar Gyógyszerkönyv főszerkesztője volt. Kiváló pedagógiai érzékkel több generációt oktatott. Tíz évig volt a Semmelweis Orvostudományi Egyetemem Gyógyszerésztudományi Karának dékánja. Jelentős gyógyszerésztörténész volt. Felkutatta a Winkler iskola professzorainak az életútját és javasolta még a feldolgozatlan kiválóságok munkásságának a felkutatását.

A Szerves Vegytani Intézet tanszékvezetői: **dr. Clauder Ottó, dr. Szabó László, dr. Mátyus Péter** egyetemi tanárok. Mai tanszékvezető: **dr. Krajszovszky Gábor** egyetemi docens.

DR. CLAUDER OTTÓ ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

A morvaországi Witkowitzban született 1907. II. 28-án. Apja a Selmecebányai Akadémián végzett kohómérnök volt. Tőle örökölte a műszaki érzékét. 1925-ben lépett gyógyszerészi pályára. A Pázmány Péter Tudományegyetemen 1925-ben gyógyszerészi, 1931-ben gyógyszerészdoktori oklevelet szerzett. Rövid ideig **dr. Szebellédy László** professzor tanársegédje volt. Két évig gyógyszerertárban működött. **Dr. Schulek Elemér** meghívta őt az Országos Közegészségügyi Intézet Kémiai Osztályára. 1937-ben a Richter Gedeon Gyógyszergyárba került előbb a tablettázó, majd az injekciós üzembe. Egyben az üzemeltetési laboratórium élére is állították. Szerves kémiai és növénykémiai kutatásokat végzett. Több eredeti magyar gyógyszer szintézise (Ahistan, Urofort) fűződött a nevéhez. Számos alapanyagot is szintetizált (tesztoszteron, barbitálok, koffein, teofillin). A Pázmány Péter Tudományegyetem megbízott tanáraként Szerves kémiát és gyógyszerkémiát adott elő. Egyetemi magántanárrá habilitálták 1950-ben. Elnyerte 1952-ben a kémiai tudomány kandidátusa fokozatot. A Szerves kémiát 1953-tól oktatta a gyógyszerész-hallgatóknak. 1957-ben megalapította a Szerves Vegytani Intézetet, melyet 1977-ig vezetett. Itt kettős profilt vezetett be: 1. természetes eredetű szerves vegyületek szerkezetvizsgálata, kémiai átalakítása, szintézise, farmakológiája. 2. a kémiai szerkezet és a gyógyszerhatás össze függéseinek vizsgálata. Az MGYT elnöke volt 1972-1975 között. A Gyógyszerkutató Szakosztály elnöke volt 1964-1972 között. Hamburgban halt 1985. IX. 2-án. Az emlékére minden évben megrendezik a Clauder Ottó emlékversenyt.

DR. SZABÓ LÁSZLÓ ÉLETE ÉS MUNKÁSSÁGA

Szentgotthárdon született 1931. IV. 15-én. A Budapesti Orvostudományi Egyetemen 1954-ben szerzett gyógyszerészi oklevelet. Előbb az Orvosvegytani Intézet gyakornoka, 1956-tól tanársegéd. Majd 1957-től dr. Clauder Ottó professzor mellett a Szerves Vegytani Intézetben töltötte a pályáját. Egyetemi adjunktus 1966-tól, egyetemi docens 1977-től, 1980-tól egyetemi tanárként az Intézet igazgatója 1996-ig. Közben 1966-ban elnyerte a gyógyszerészdoktori oklevelet. 1977-től az Intézet megbízott vezetője. Habilitált doktornak nyilvánították 2001. július 1-től. Professor emeritus. A kémiai tudomány kandidátusa fokozatot 1977-ben nyerte el. A Magyar Gyógyszerészeti Társaság Gyógyszerkutató Szakosztályának titkára 1971-1972-ben, majd elnöke 1980-1988 között. - Kutatási területei: elsősorban az indolváz alkaloidok és iridoidok (szekologanin), a kinolizin-származékok szintézise és tulajdonságai, valamint a polimer hordozós szintézis. A munkatársaival részletesen tanulmányozta a szekologanin kémiáját. Elsőként igazolta az indol-alkaloidák biogenetikai prekursorának, a sztrikto zidinnek a teljes térszerkezetét. Számos kémiai és biomimetikus átalakítást végzett, gráfanalízissel vizsgálta a reakciók diverzitásának és szelektivitásának kérdését. De elmélyült az elméleti szerves kémia, különösen perturbációs molekulapálya elméleti kérdéseiben, létrehozta szekologaninból származó indolváz alkaloidák bioorganikus rendszerét. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémia Alkaloidkémiai és az Elméleti Szerves Kémiai Munkabizottságának. Tagja volt a Gyógyszerészet és az Acta Pharmaceutica Hungarica szerkesztőbizottságainak. A kötelező Szerves kémia főkéllégium mellett előadta még az Elméleti Szerves Kémiát és a Természetes Vegyületek Kémiáját. Részt vett még a Budapesti Egyetemi Lelkésztség munkájában. 2011. III. 15-én a Magyar Köztársaság Érdemrend Lovagkeresztje kitüntetését. 2011. VII. 31-én halt meg Budapesten.

A Hőgyes Endre utca 4. számú épületben korábban gyógyszerárú-képviseletek működtek. **Wack Keresztély** üzletember vezetésével. Ő még az 1950-es évek második felében meghalt. Az üresen álló épületben az EGYT Gyógyszergyár (ma EGIS) itt rendezte be a steril injekciós kiszerelő üzemét, amely 2011-ig működött. Az épületet ezt követően lebontották. A telken 2017 augusztusában szálloda nyílt meg.

EGYÉB GYÓGYSZERÉSZI INTÉZMÉNYEK

1. **Maroszéki Gyula** gyógyárunagykereskedő, Gyógyszerek, vegyszerek, kötszerek, parafa dugók, üvegek. IX., Úllői út 59.
2. **Gyógyszerészi Szemle kiadóhivatala**, IX., Úllői út 21.
3. **KHASANA vezérképviselő, Schwazlose I. F. fiai** magyarországi képviselője: Berzenczey utca 39. Illatszer, kozmetika, szappan.
4. **Dr. Ligeti Géza** gyógyárunagykereskedés, IX., Tompa u. 12.
5. **Losonczy Vince: Tára** gyógyszervegyészeti laboratórium és gyógynövény-nagykereskedés. Úllői út 29.
6. **Pantodrog gyógynövénynagykereskedés rt**, IX., Ferenc körút 35.
7. **Schering** gyógyszervegyészeti gyár, IX., Lónyay utca 12.

UTÓSZÓ

A kerület múltjához hozzátartozik a gyógyszerészet történeti fejlődése, a gyógyszertárak megjelenése és a gyógyszerellátás biztosítása. Nem feledkezhetünk meg a kerületi egyetemi intézetekről és a kórházi gyógyszertárakról. Az utóbbi évtizedekben nagyon sok történeti munka, könyv jelent meg a Ferencváros múltjáról, hogy ezeknek a történelmi adatait jól elhelyezhessük a jelenben és ezáltal a jövőt is szolgálhassuk.

„A MÚLTON NYUGSZIK A JELEN, A JELEN NÉLKÜL NINCS JÖVŐ!”

(Dr. Antall József)

FELHASZNÁLT IRODALOM

1. Dr. Sztankai István: A gyógyszerészetre és a budapesti gyógyszertárakra vonatkozó adatok. Budapest, 1935.
2. Szabó-Pap Krisztina: Adalékok a Belső-Ferencváros történetéhez. Budapest, 1986.
3. Xantus Zoltán: Ferencvárosi évszázadok. Budapest, 1992.
4. Ferencváros kétszáz éve. Budapest, 2010.
5. Gyógyszerészi szaklapok, zsebnaptárak, évkönyvek.
6. Berza László: Budapest Lexikon. I-II. kötet, Budapest, 1993.
7. Budapest 1973-tól napjainkig. Statisztikai Hivatal zsebkönyve. Budapest, 1945.
8. Országos Széchényi Könyvtár. Gyászjelentések gyűjteménye.

9. Szmodits László: életrajz-gyűjtemény.